

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady dňa 7. 2. 2024

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: 0039/SO/2024

Programová služba: EXPRES

Vysielateľ: D.EXPRES, k.s.

Číslo autorizácie vysielania: AR/22

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnety na preverenie evidované pod č. 0039/SO/2024 smerujúce voči vysielaniu programovej služby EXPRES vysielateľa D.EXPRES, k.s. a uznala podnety na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 13 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnené**.

Úloha:

Kancelária Rady informuje podávateľov podnetov na preverenie o výsledku preverenia podnetov.

T: 19. 2. 2024

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 7. 2. 2024

Podnet na preverenie č. 0039/SO/2024 zaevidovaný dňa 4. a 7. 12. 2023
Podávateľ: fyzická osoba (2)
Predmet podnetu: Braňo Závodský naživo
Deň a čas vysielania: 1. 12. 2023 o cca 12:12 hod.

Programová služba: EXPRES
Vysielateľ: D.EXPRES, k.s.
Číslo autorizácie: AR/22

Dátum: 31. 1. 2024

OBSAH PODNETU:

1) „Dátum a približný čas vysielania alebo poskytnutia obsahu: Pi, 12/01/2023 - 12:00

Názov programovej služby alebo avms: Rádio Express

Predmet podnetu (uvedte, čím malo dôjsť k porušeniu zákona): *Debata moderátora a zástupcami mimovládok bez oponentov a ich zaujatost'*

2) „Dátum a približný čas vysielania alebo poskytnutia obsahu: Pi, 12/01/2023 - 12:10

Názov programovej služby alebo avms: *Braňo Závodský Naživo*

Predmet podnetu (uvedte, čím malo dôjsť k porušeniu zákona): *Rádio Expres ako vysielateľ, ktorý podlieha samoregulačnému mechanizmu má povinnosť poskytovať všestranné, objektívne a názorovo plurálne informácie o dianí v SR tak, aby si občania mohli slobodne utvárať názor. Mám za to, že mnou uvedený diel relácie porušil poslanie takéhoto vysielateľa, nakoľko redaktor relácie, pán Závodský pozval do štúdia pána Daniela Mila, bývalého riaditeľa Centra boja proti hybridným hrozbám Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a pani Miroslavu Sawiris, bývalú riaditeľku odboru Strategickej komunikácie Úradu vlády Slovenskej republiky.*

Vyššie uvedeným konaním boli nám divákovi prezentované informácie pri rozhovore s vyššie menovanými osobami, bez akejkoľvek snahy o oponentúru.

V predmetnej relácii nebol prítomný zástupca terajšej vlády, ktorý by mohol prezentovať svoje názory a argumentačne konfrontovať obe zúčastnené osoby.

Uvedené podanie zasielam z dôvodu obavy o zachovanie nestrannosti a apolitickosti vysielania, nakoľko sa neviem zbaviť pocitu, že takto koncipovaná relácia môže slúžiť na prospech vybranej skupiny ľudí na Slovensku s politickými ambíciami.

Akékoľvek prezentované informácie v médiách by v zmysle platných právnych predpisov Slovenskej republiky mali byť striktné nestranné, nezaujaté, poskytujúce široké spektrum názorov a postojov zastúpených v našej spoločnosti.

Na záver môjho podnetu mi dovoľte prosím modelovo uviesť moju predstavu o objektívnom a nezávislom vysielaní. Ak by v predmetnej diskusii bol prítomný predstaviteľ vládnej koalície namiesto dvoch predstaviteľov bývalej vládnej koalície, navyše obaja riaditelia príbuzných odborov (preto sa v tomto prípade nebojím konštatovať, že sa v predmetnom prípade stretli v diskusii dvaja kolegovia, ktorí sú preukázateľne názorovo absolútne identicky orientovaní, navyše obaja pochádzajú z rovnakého prostredia mimovládnej organizácii - GLOBSEC), tak by bola zachovaná nestrannosť tejto diskusie. Ďakujem za vybavenie podnetu.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“):

§ 25 Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám

Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

§ 8 Komunikáty

4) Aktuálna publicistika je program tematicky spätý so spravodajstvom, ktorý obsahuje komentáre k správam a udalostiam, analýzy vývoja, politické stanoviská k udalostiam alebo názory politikov na jednotlivé témy.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Dvaja podávatelia podnetu namietali voči nezabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti programu, nakoľko v ňom ako hostia diskutovali bývalý riaditeľ Centra boja proti hybridným hrozbám MV SR

Daniel Milo a bývalá riaditeľka Odboru strategickej komunikácie ÚV SR Miroslava Sawiris bez oponentúry alebo prítomnosti zástupcu súčasnej vlády, ktorý by mohol prezentovať svoje názory a argumentačne konfrontovať obe zúčastnené osoby. Taktiež namietali voči zaujatosti hostí programu, nakoľko pochádzajú z rovnakého prostredia mimovládnej organizácie GLOBSEC.

Ústrednou témou danej relácie bola aktuálna situácia a udalosti v SR v oblasti hybridných hrozieb a boja s dezinformáciami v súvislosti so zmenou vlády. Konkrétne boli spomenuté rozhodnutie ministerky kultúry o použití peňazí určených na boj proti hybridným hrozbám na opravu strechy Slovenskej filharmónie, neobnovenie zmlúv úradníkom na Odbore pre strategickú komunikáciu (ÚV SR), odchod riaditeľa Centra boja proti hybridným hrozbám (MV SR) D. Mila z danej inštitúcie, odchod administrátora facebookových stránok Policajného zboru D. Púchovského z polície, videá vedúceho Úradu vlády SR J. Gedru (ďalej len „ÚV SR“). (Pozn. Kancelárie Rady: prikladáme odkaz na predmetné video vedúceho Úradu vlády SR J. Gedru ¹).

Hostiami boli Miroslava Sawiris, bývalá riaditeľka Odboru pre strategickú komunikáciu (ÚV SR) a Daniel Milo, riaditeľ Centra boja proti hybridným hrozbám (MV SR), ktorých moderátor uviedol ako expertov na krízovú komunikáciu a medzinárodnú bezpečnosť.

Pokiaľ ide o námietku zaujatosti hostí v súvislosti s ich pôsobením v minulosti v mimovládnej organizácii GLOBSEC, uvádzame, že politickú zaujatost hostí nemožno predpokladať na základe samotného pôsobenia v danej inštitúcii ako takého. Ich zaujatost možno v danej relácii posudzovať jedine z hľadiska tematizovaných skutočností, teda krokov a postojov vlády k oblasti ich odbornosti a profesie, prípadne (ako uviedol jeden z podávateľov podnetu) z hľadiska, že obaja pochádzajú z rovnakého prostredia. V tejto súvislosti uvádzame, že vzhľadom na kontext relácie považujeme výber oboch hostí za relevantný, nakoľko každý z nich prezentuje vlastnú skúsenost z dvoch rôznych inštitúcií v súvislosti s danou situáciou.

Relácia podľa nášho názoru spĺňa charakter aktuálnej publicistiky v zmysle § 8 ods. 4 zákona č. 264/2022 Z. z., nakoľko prítomní hostia (nepolitickí experti) sa vyjadrovali k politickým vyjadreniam a politickým udalostiam, pričom dané udalosti a témy boli aktuálne a tematizované v spravodajstve viacerých médií.

Reláciu sme teda posudzovali z hľadiska ust. § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.: *„Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúceho aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný*

b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

Moderátor predostrel tému v úvode relácie nasledovne: *„Peniaze na boj proti hybridným hrozbám použije ministerka kultúry na opravu strechy filharmónie. Z vládnych úradov medzitým odchádzajú experti, ktorí majú hybridné hrozby a dezinformácie riešiť. Vláda sa pritom vo svojom programe sama k boju proti hybridným hrozbám hlási. Ako chce teda vláda chrániť štát proti hybridným útokom, ak ich sama spochybňuje? Prečo o expertoch na krízovú komunikáciu hovorí ako o politických aktivistoch? A skutočne im ide o jediný správny názor? Kto bude teraz robiť ich prácu a aké stoja pred štátom najväčšie výzvy? Čo robia naši spojenci a čo čakajú od nás? Môže hroziť aj oslabenie obranyschopnosti Slovenska?“* Obaja hostia následne objasnili ukončenie pracovného pomeru v daných inštitúciách. Moderátor sa ich pýta, či na daných postoch končia dobrovoľne alebo pod tlakom. Obaja vecne popisujú svoju situáciu. D. Milo končí z vlastného rozhodnutia, nakoľko sa cíti v konflikte záujmov, keďže jeho žena I. Biháriová je poslankyňou NR SR a tiež, že sa rozchádza s predstavami o ďalšom smerovaní v centre, alebo vôbec danej problematiky, s názormi a postojmi minimálne niektorých predstaviteľov vládnej koalície.

¹ <https://www.facebook.com/JurajGedra.SK/videos/1516408132527095/>

K otázke moderátora, ako bude centrum pokračovať, či súčasní zamestnanci budú končiť tak ako na Odbore pre strategickú komunikáciu, uvádza že centrum pokračuje v činnosti aj so súčasnými zamestnancami, nakoľko ide o odlišný prípad, pretože boj proti hybridným hrozbám má vláda aj v programovom vyhlásení, čo ocenil („... ale ja musím...“ (...)) „...možno aj oceniť to, že sa do programového vyhlásenia vlády dostali zmienky o hybridných hrozbách, hybridnom pôsobení, kde sa vláda konkrétne zaviazala posilňovať odolnosť štátu aj občanov voči hybridnému pôsobeniu a toto by som chcel naozaj zdôrazniť ako... (nezrozumiteľné)“ a tiež, že súčasní kolegovia chcú pokračovať v aktivitách, ktoré by nemali podliehať politickým zmenám, pričom zdôraznil, že daná oblasť je apolitická: „Ja to naozaj považujem za tému národnej bezpečnosti, nie za nejakú politickú tému, tak ako sa to snažia niektorí... niektoré verejne činné osoby alebo niektorí politici prezentovať.“

M. Sawiris hovorí o nepredĺžení zmlúv všetkých zamestnancov Odboru strategickkej komunikácie (ÚV SR), vrátane nej, ktorí mali zmluvy do ukončenia projektu dňa 30. 11. 2023, pričom súčasťou tohto projektu je aj povinná dvojročná udržateľnosť odborných kapacít, inak by to mohlo predstavovať porušenie zmluvy a vracanie prostriedkov Európskej únie. M. Sawiris ďalej uvádza, že v danom odbore boli všetci apolitickí, s potrebnou kvalifikáciou, pričom svoju prácu vykonávali kvalitne, pričom zhodnotila: „Nie, tí ľudia naozaj pracovali veľa a v podstate akože dostalo sa im takéhoto vyprevadenia.“

Ďalej uvádza, že odbor sa má presunúť spod Kancelárie Bezpečnostnej rady SR pod Kanceláriu vedúceho ÚV SR avšak, že túto informáciu nemá od nového vedenia, pretože s ňou vôbec nekomunikovalo. V tejto súvislosti predpokladá, že presunutím odboru pod Kanceláriu vedúceho ÚV SR vypadne povinnosť bezpečnostnej previerky pre zamestnancov daného odboru, ktorá sa ale vyžaduje podľa Akčného plánu boja koordinácie proti hybridným hrozbám, k čomu dodala: „...ale včera vo videu vedenie Úradu vlády tiež avizovalo, že plánujú asi niečo aj s týmto samotným vlastne Akčným plánom niečo urobiť. Čiže je dosť možné, že tam teda tiež nastanú nejaké zmeny, ale aké, to už sa budete musieť opýtať ich.“

Moderátor uviedol, že tak aj urobia.

M. Sawiris ďalej vecne popisuje podstatu činností Odboru strategickkej komunikácie. V tejto súvislosti uviedla, že ich odbor netvoril komunikačnú stratégiu ku covidu, pretože odbor vtedy neexistoval a tiež že nemali právomoc nikomu diktovať, čo a ako majú komunikovať, čím reagovala na slová moderátora a zároveň na video ÚV SR.

Taktiež D. Milo vecne popisuje podstatu a činnosť Centra boja proti hybridným hrozbám.

V súvislosti s obranyschopnosťou SR sa moderátor spýtal na dôležitosť končiaceho policajného konta na Facebooku (administrátor odišiel od polície), pričom D. Milo uviedol, že šlo o pomerne významný komunikačný kanál verejnosti s políciou.

V ďalšej časti programu moderátor parafrázuje z videí vedúceho ÚV SR, pána Gedru a pýta sa na stanovisko hostí ako dotknutej strany: „parafrázujem, necitujem, všetky tie štátne úrady, inštitúcie, aby všetci hovorili len..., dokonca sa to tam aj spomína, aby písali len modrým perom, veď ste to aj vy tak trochu ironicky spomenula, ale takisto hovoria, že akoby tá vaša úloha bola vlastne len to, že... že aby ste presvedčili všetkých, že len vy máte ten jeden jediný správny názor. Tak čo sa dá na toto povedať?“, „podľa Juraja Gedru, šéfa Úradu vlády ste bojovníci proti hoaxom, politickí aktivisti, ba dokonca hovorí o vás ako o politických bunkách naprieč štátnou správou na Úrade vlády, ministerstve vnútra, zahraničných vecí, obrane, ktoré majú podľa neho zariadiť znovu opakujem, že na všetko bude jeden povinný názor. No tak, ako vnímate toto, že?“, „aby na tú istú otázku mohol ešte zareagovať aj... aj Daniel Milo. No tak to len zopakujem. Čo hovoríte na to, že vás vidí nový šéf Úradu vlády a tým pádom aj jeho kolegovia ako politických aktivistov spojených v nejakých politických bunkách, pán Milo?“

Obaja hostia považujú takéto vyjadrenia za nešťastné a nezhodujúce sa s realitou. M. Sawiris sa voči danému označeniu veľmi silno ohradzuje. Argumentujú, že ich pôsobenie a pôsobenie ich odborov bolo čisto apolitické, nestraničné a profesionálne.

Pre vysvetlenie tvrdení vedúceho ÚV SR odkazuje M. Sawiris moderátora na nové vedenie ÚV SR:

Moderátor: „Čím si to teda vysvetľujete?“

M. Sawiris: „No, na to musíte pýtať nového vedenia.“

Moderátor: „Ich. Dobre.“

V tejto súvislosti M. Sawiris poznamená: „Ja... ale chcela by som k tomu iba povedať to, že nie je to prvýkrát, čo sme sa vlastne stali nejakým terčom útokov zo strany niektorých vlád... teraz už vládných predstaviteľov...“

Ďalej moderátor konfrontoval hostí s tvrdeniami súčasného vedúceho ÚV SR (z videa) a dávnejšieho vyjadrenia R. Fica:

Moderátor: „...pretože pán Juraj Gedra spomenul, že medzi tými ľuďmi aj z vášho odboru, takisto aj z centra Daniela Mila sú aj tí, ktorí pred časom v Bruseli označili Roberta Fica a Petra Pellegriniho za hybridnú hrozbu, hovorí pán Gedra, že povedali, že Slovensko môže opustiť NATO a podľa neho mali dokonca žiadať Európsku komisiu a NATO o intervenciu na Slovensku. Krátky citát Roberta Fica z toho obdobia, ak dovoľíte: niekto poslal v apríli zo Slovenska skupinu dvadsaťjeden ľudí z toho asi pätnásť či šesťnásť boli predstavitelia štátnych orgánov, komunikovali s vysokými predstaviteľmi únie, boli v centrále NATO a žiadali o intervenciu proti slovenskej opozícii, pretože vraj preto, že začína mať prevahu, je nebezpečná pre Slovensko. No tak môžeme sa... môžeme sa, dáma a pán, k tomu vrátiť, že o čo tam išlo? Bol tam nejaký aktivizmus? Žiadosť o nejaký zásah štruktúr Európskej únie a NATO voči slovenskej politickej opozícii?“

Odpovedala len M. Sawiris, pričom k otázke ďalej odznelo:

M. Sawiris: „No tak, aby som toto uviedla na pravú mieru. Toto bola pracovná cesta, ktorú organizovalo Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku, čiže to k tomu niekto. Hej? Takže vôbec to nie je nejaká utajovaná skutočnosť, že kto to organizoval. Bola to klasická pracovná cesta, ktorej som sa zúčastnila aj ja za teda Odbor pre strategickú komunikáciu.“, (...) „Z mojich kolegov tam inak nebol nikto. Čiže nerozumiem celkom opäť znovu tejto výhrade, nakoľko ja ani neplánujem naďalej pôsobiť na Úrade vlády, že v podstate akože celé je to interpretované tak, ako keby sa tejto pracovnej cesty zúčastnil celý odbor. Nie, bola som tam ja a čo sa týka týchto výrokov, tak ja osobne som sa tej cesty zúčastnila a absolútne som nepostrehla, že by tam niekto agitoval za zásah voči opozícii. Akože voči tomuto...“, „Voči tomuto sa akože výsostne ohradujem. Samozrejme, keď sme sa bavili o odborných témach a prezentovali tam situáciu v oblasti dezinformácií na Slovensku, tak áno, je nutné aj povedať, že existujú na Slovensku politici, ktorí šíria dezinformácie. To je proste nespochybniteľný fakt. Videli sme to počas Covidu, videli sme to v x ďalších prípadoch. Čiže akože nedá sa rozprávať o dezinformáciách a informačnom prostredí bez toho, aby sme sa bavili aj o tom, ako sa, áno, aj politická scéna vie stať nástrojom šírenia dezinformácií.“

Moderátor: „A toto ich teda nahnevalo, že ste tam na to upozornili, že sú to aj predstavitelia strany Smer, či ja neviem, jej predseda, alebo dnes minister zahraničných vecí, že majú takéto vyhlásenia alebo?“

M. Sawiris: „Viete čo, ja si skôr myslím, že to bolo jednoducho celé vytvorené ako veľmi zaujímavá konšpiračná teória ohľadom toho, že niekto sa tu snaží zmanipulovať voľby. Ak si pamätáte tento naratív o manipulácii volieb, ktorý teraz už je mŕtvý úplne, bol veľmi aktívne živený a že jednoducho táto cesta sa veľmi akoby, že hodila niekomu do... do proste politickej kampane.“

Moderátor: „Čiže politika. Hej? To vidíte za tým.“

M. Sawiris: „Vidím to takto a chcela by som teda len podčiarknuť to, že tiež vnímam politizáciu tejto problematiky ako veľmi nešťastnú, pretože v skutočnosti to naozaj len poškodzuje našu vlastnú bezpečnosť a tým pádom našu vlastnú suverenitu.“

Na záver sa moderátor pýta hostí na ich názor na rozhodnutie ministerky kultúry použiť peniaze určené na boj s dezinformáciami na opravu strechy Slovenskej filharmónie. Obaja hostia to nepovažujú za správne vzhľadom na naliehavosť potreby riešiť oblasť boja s dezinformáciami.

V úplnom závere kladie moderátor expertom zhrňujúcu otázku o obranyschopnosti štátu v súvislosti s vládnymi krokmi. Hostia reagujú:

D. Milo: „Určite sami... sami seba striedame do nohy či už s tými preslávenými zmenami na Úrade vlády, o ktorých hovorila kolegyňa Sawiris, alebo napríklad aj nepodporením toho veľmi malého

obmedzeného počtu občianskych aktivít, ktoré v tejto oblasti sa snažia nahrádzať častokrát aj úlohu štátu.“

M. Sawiris: „*Samozrejme.*“

Celkovo môžeme zhodnotiť, že relácia sa nevedla formou priamej konfrontačnej diskusie názorových protistrán. Vysielateľ spracoval reláciu bez, takpovediac, hlavného aktéra diskutovaných udalostí, ktorými boli práve predstavitelia vládnej koalície a vedúceho ÚV SR (ďalej spolu pre obe aj len „vláda“). Relácia tak bol vystavaná ako reakcia na činnosť a vyjadrenia predstaviteľov vlády v oblasti boja proti hybridným hrozbám a dezinformáciám. Hostami relácie boli experti z danej oblasti, ktorí sú zároveň aj dotknutou stranou niektorých vyjadrení a konania vlády v kontexte relácie.

Moderátor predstavil hlavné udalosti v danej oblasti (uvedené v úvode analýzy), pričom niektoré z nich boli verejnosti už formou medializácie známe. Prítomní hostia vecne popísali, ako sa ich a inštitúcií, v ktorých pracovali, uvedené udalosti dotkli. Ďalej vecne popísali podstatu pôsobenia inštitúcií, v ktorých pôsobili.

Následne ich moderátor konfrontoval s vyjadreniami vedúceho ÚV SR J. Gedru a R. Fica, v ktorých ich označovali za politických aktivistov pôsobiacich v bunkách naprieč štátnymi inštitúciami za účelom prikazovania jednotného názoru. Hostia sa voči takémuto označeniu ohradili a vysvetľovali nadstraníckosť a apolitickosť ich profesijného pôsobenia a dôležitosť apolitickosti oblasti národnej bezpečnosti.

Z uvedeného je zrejmé, že moderátor uviedol (parafrázoval/citoval) stanoviská a vyjadrenia vlády. Na čo prítomní hostia reagovali ako dotknuté osoby.

Z diskusie vzišli otázky i smerom na vládu, pričom M. Sawiris moderátorovi povedala, že tieto otázky treba položiť vláde, s čím on súhlasil. Poslucháč tak dostal informáciu o vzniknutej otázke, o ktorej prítomní pre korektnosť nefabulovali.

Počas diskusie sme taktiež zaznamenali niekoľko vyjadrení, ktoré síce istým spôsobom vyzneli v neprospech vládnych strán, avšak podľa nášho názoru nevyhnutne nevyžadovali reakciu dotknutej strany. Napr.:

- vyjadrenie o možnom zániku povinnosti bezpečnostných previerok pre zamestnancov Odboru pre strategickú komunikáciu:

M. Sawiris: „*... (...) nebolo to priamo akoby že útvary, ktoré by prosto bol priamo pod vedením Úradu vlády, ale bol súčasťou Kancelárie Bezpečnostnej rady a tým pádom vlastne všetci odborníci, ktorí tam pôsobili, mali, alebo teda boli v procese preverovania na prosto bezpečnostné previerky, level tajné, niektorí dokonca na level prísne tajné, čiže...*“

(...)

M. Sawiris: „*(...) Čiže vlastne teraz týmto presunom vlastne asi tam nebude tá povinnosť pre tých nových ľudí, ktorí nastúpia, mať tieto bezpečnostné previerky.*“

Moderátor: „*Iba takou to administratívnou akoby organizačnou zmenou? Hej, naozaj?*“

M. Sawiris: „*Organizačnou zmenou, áno, ale zároveň platí Akčný plán boja koordinácie proti hybridným hrozbám, ktorý teda vláda prijala v marci roku 2022 a tam sa vlastne vyžaduje, aby tie odborné útvary a ľudia, ktorí na nich pracujú, taktiež mali bezpečnostné previerky, ale včera vo videu vedenie Úradu vlády tiež avizovalo, že plánujú asi niečo aj s týmto samotným vlastne Akčným plánom niečo urobiť. Čiže je dosť možné, že tam teda tiež nastanú nejaké zmeny, ale aké, to už sa budete musieť opýtať ich.*“

Moderátor: „*A ich sa budeme.*“

- vyjadrenia hostí, že kroky vlády v oblasti boja proti hybridným hrozbám a dezinformáciám poškodzujú bezpečnosť štátu:

M. Sawiris: „*Vidím to takto a chcela by som teda len podčiarknuť to, že tiež vnímam politizáciu tejto problematiky ako veľmi nešťastnú, pretože v skutočnosti to naozaj len poškodzuje našu vlastnú bezpečnosť a tým pádom našu vlastnú suverenitu.*“

D. Milo: „Určite sami... sami seba strieľame do nohy či už s tými preslávenými zmenami na Úrade vlády, o ktorých hovorila kolegyňa Sawiris, alebo napríklad aj nepodporením toho veľmi malého obmedzeného počtu občianskych aktivít, ktoré v tejto oblasti sa snažia nahrádzať častokrát aj úlohu štátu.“

Vezmúc do úvahy celkový kontext relácie, možno uviesť, že jej najväčšiu časť tvoril popis a vysvetlenie poslania a podstaty Centra boja pro hybridným hrozbám a Odboru pre strategickú komunikáciu a s tým súvisiace reakcie a argumentácie hostí na vyjadrenia R. Fica a vedúceho ÚV SR J. Gedru. Parafrazovaním a citáciou vyjadrení R. Fica a vedúceho ÚV SR J. Gedru prezentoval moderátor postoje vládnej koalície k danej veci. Kriticky vyznievajúce vyjadrenia voči vláde tvorili len marginálnu časť relácie.

Vzhľadom na uvedené sa nazdávame, že v danej relácii nedošlo k porušeniu ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

* * *

ZÁVER:

Vzhľadom na vyššie uvedené sa nazdávame, odvysielaním relácie *Braňo Závodský naživo* dňa 1. 12. 2023 o cca 12:11:50 h nedošlo k porušeniu ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnety na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnené**.

Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. 0039/SO/2024)

Monitorované vysielanie: Braňo Závodský naživo

Deň vysielania: 1. 12. 2023

Čas vysielania: cca 12:11:50 h

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu vysielateľa.

časový kód záznamu o cca:

12:11:50 – znelka „Braňo Závodský naživo. Veci, o ktorých sa budete baviť pri obede.“

Braňo Závodský, moderátor (ďalej len „moderátor“): „Peniaze na boj proti hybridným hrozbám použije ministerka kultúry na opravu strechy filharmónie. Z vládnych úradov medzitým odchádzajú experti, ktorí majú hybridné hrozby a dezinformácie riešiť. Vláda sa pritom vo svojom programe sama k boju proti hybridným hrozbám hlási. Ako chce teda vláda chrániť štát proti hybridným útokom, ak ich sama spochybňuje? Prečo o expertoch na krízovú komunikáciu hovorí ako o politických aktivistoch? A skutočne im ide o jediný správny názor? Kto bude teraz robiť ich prácu a aké stoja pred štátom najväčšie výzvy? Čo robia naši spojenci a čo čakajú od nás? Môže hroziť aj oslabenie obranyschopnosti Slovenska? O všetkých týchto otázkach sa budeme baviť dnes tu v štúdiu a to najmä s bývalou riaditeľkou odboru pre strategickú komunikáciu na Úrade vlády Miroslavou Sawiris. Pani Sawiris, dobrý deň, vitajte u nás.“

M. Sawiris, bývalá riaditeľka Odboru pre strategickú komunikáciu (ÚV SR) (ďalej len „M. Sawiris“): „Dobrý deň, ďakujem za pozvanie.“

Moderátor: „Takisto veľmi pekne ďakujeme, že ste prišli. Informácia aj pre Vás, aj pre našich poslucháčov a poslucháčky. Neskôr sa spojíme počas nášho rozhovoru aj s bývalým riaditeľom Centra boja proti hybridným hrozbám na Ministerstve vnútra Danielom Milom, ale tak poďme tak poporiadku, aby sme pochopili tú situáciu, že v akej sa nachádzame. Vy ste, pani Sawiris, teda dnes už bývalá riaditeľka Odboru pre strategickú komunikáciu na Úrade vlády? Správne som to povedal?“

M. Sawiris: „Áno. Prvým decembrom mi včera skončila moja pracovná zmluva. Takisto ako aj mojim kolegom. Takže dnes už v tejto pozícii nepôsobím.“

Moderátor: „Rozumiem. No tak pozerám sa na Vás, nič, neberte to, prosím, osobne, ale vidím teda, že čakáte dieťa. Znamená to, že by ste na tej pozícii končili tak či tak, alebo ako to chápať? Odchádzate iba preto, lebo končí zmluva, alebo tam bola možnosť, ja neviem, ten kontrakt predĺžiť, ale boli tlaky, aby neboli predĺžené? Ako to pochopiť?“

M. Sawiris: „Ono je to takto. Náš odbor bol vlastne financovaný z európskych prostriedkov z eurofondov,“

Moderátor: „Rozumiem.“

M. Sawiris: „... čiže nie tak, ako teda šíria niektorí vládni politici, že z peňazí daňových poplatníkov, ale naozaj náš odbor vznikol na základe vlastne európskeho projektu, o tom potom možno neskôr Daniel Milo povie viac, ale teda vlastne naše zmluvy boli trvajúce až do ukončenia tohto projektu, čiže do 30. novembra 2023, ale súčasťou tohto projektu je aj povinná dvojročná udržateľnosť odborných kapacít.“

Moderátor: „Keď skončí financovanie z európskych peňazí?“

M. Sawiris: „Áno. Presne tak.“

Moderátor: „Rozumiem. Čiže to má začať dnešným dňom vlastne.“

M. Sawiris: „To má začať dnešným dňom a tam vlastne je nutnosť teda predĺžiť tie zmluvy alebo podpísať zmluvy s ďalšími odborníkmi na tomto útvere (nezrozumiteľné)...“

Moderátor: „A ten by pokračoval ďalej na základe toho záväzku.“

M. Sawiris: „Pokračovať musí, pretože ak by nepokračoval, tak v podstate by to mohlo predstavovať porušenie zmluvy a tým pádom vracanie prostriedkov Európskej únii.“

Moderátor: „Všetky, ktoré boli akoby nákladom toho úradu od jeho vzniku.“

M. Sawiris: „Áno, áno, presne tak. Ale teda my máme indikáciu, aj keď so mnou samozrejme nové vedenie teda akože nič nekomunikovalo...“

Moderátor: „Nemali ste kontakt na záver žiaden?“

M. Sawiris: „Nie, nie, nie, ale teda informáciu mám takú, že odbor pokračuje, ale bol presunutý spod Kancelárie Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky pod Kanceláriu vedúceho Úradu vlády a tu by som chcela zdôrazniť jednu vec. Pokiaľ náš odbor fungoval pod Kanceláriou Bezpečnostnej rady, tak vlastne.“

Moderátor: „Čiže nie ako priamo pod akoby Úradom vlády a vtedajšími premiérmi či Hegerom alebo Odórom.“

M. Sawiris: „Kancelária Bezpečnostnej rady je súčasťou Úradu...“

Moderátor: „To je, áno...“

M. Sawiris: „...vlády, ale áno, nebolo to priamo akoby že útvary, ktorý by prosto bol priamo pod vedením Úradu vlády, ale bol súčasťou Kancelárie Bezpečnostnej rady a tým pádom vlastne všetci odborníci, ktorí tam pôsobili, mali, alebo teda boli v procese preverovania na prosto bezpečnostné previerky, level tajné, niektorí dokonca na level prísne tajné, čiže...“

Moderátor: „Každý jeden z členov toho vášho tímu.“

M. Sawiris: „Áno. Samozrejme, áno. Čiže vlastne teraz týmto presunom vlastne asi tam nebude tá povinnosť pre tých nových ľudí, ktorí nastúpia, mať tieto bezpečnostné previerky.“

Moderátor: „Iba takou to administratívnou akoby organizačnou zmenou? Hej, naozaj?“

M. Sawiris: „Organizačnou zmenou, áno, ale zároveň platí Akčný plán boja koordinácie proti hybridným hrozbám, ktorý teda vláda prijala v marci roku 2022 a tam sa vlastne vyžaduje, aby tie odborné útvary a ľudia, ktorí na nich pracujú, taktiež mali bezpečnostné previerky, ale včera vo videu vedenie Úradu vlády tiež avizovalo, že plánujú asi niečo aj s týmto samotným vlastne Akčným plánom niečo urobiť. Čiže je dosť možné, že tam teda tiež nastanú nejaké zmeny, ale aké, to už sa budete musieť opýtať ich.“

Moderátor: „A ich sa budeme. V každom prípade, keď som spomínal váš tím, končí teda aj ten šesťčlenný tím, s ktorým ste pracovali na Úrade vlády? Tiež rovnaká situácia vypršanie kontraktu a nepredĺženie zmlúv?“

M. Sawiris: „Áno. Nepredĺženie zmlúv vlastne ľuďom, ktorí tento odbor rozbiehali naozaj na zelenej lúke. Nikto z nich a ani ja som nebola politickým nominantom. Nikto z nás nebol členom žiadnej politickej strany. Všetci sme prešli riadnymi výberovými konaniami, všetci máme riadne kvalifikácie na výkon tejto pracovnej činnosti. Neboli tam ľudia zaťaženi žiadnymi škandálmi, ako vravím, bezpečnostne preverení a tak ďalej. Vykonávali skvelú prácu. Ja môžem ľudí, ktorí teda pracovali v mojom tíme, len pochváliť za všetky nadčasy a naozaj ochotu zlepšovať bezpečnostné prostredie, informačnú bezpečnosť, kooperáciu s inými rezortami. Takže aj touto cestou by som sa chcela všetkým teda bývalým členom veľmi pekne poďakovať za ich prínos.“

Moderátor: „A to myslíte vážne, pani Sawiris, že toto je práca, ktorá si vyžadovala aj nadčasy a vyžaduje nadčasy?“

M. Sawiris: „Tak možno sa to nezdá, ale akože vyžadovalo si to kopec neplatených nadčasov.“

Moderátor: „Áno, tak my si predstavujeme úradníkov, ktorí prídu do práce, ja neviem, na deviatu potom o šiestnástej odchádzajú.“

M. Sawiris: „Áno. Tak to nebolo.“

Moderátor: „Nie. Že toto je vyslovene, že...“

M. Sawiris: „Určite nie, pretože ako vidíte to bezpečnostné prostredie, informačné prostredie sa mení zo dňa na deň a na tie výzvy treba operatívne vedieť reagovať, že to jednoducho nie je práca, ktorú viete robiť na princípe, že prídem o deviatej, o piatej odídem. Nie, tí ľudia naozaj pracovali veľa a v podstate akože dostalo sa im takéhoto vyprevadenia.“

Moderátor: „No, ja sa samozrejme aj k tomu vyprevadeniu, aj k tým slovám vedúceho Úradu vlády pána Juraj Gedru za stranu Smer ešte dostanem, ale už keď ste to otvorili, tak... tak čo bola tá pointa, na čom úrad a vaši ľudia pracovali? Čo boli tie najdôležitejšie projekty, na ktorých ste pracovali, aby sme si to teda vedeli aj celkom dobre predstaviť?“

M. Sawiris: „Áno. Jasné, že čo vlastne je tá strategická komunikácia, pretože je to taký ten buzzword, ľudia to veľa používajú a málokto tomu rozumie. Náplňou, alebo tomu, ako ja som rozumela nášmu poslaniu a tomu, čo by vlastne štát mal lepšie robiť aj poučení vlastne... po vlastne covidovej pandémie, bolo veľmi jasné, že štát komunikuje s občanmi veľmi, povedzme, že nejednoznačným, alebo niekedy až konfliktným spôsobom, kedy buď inštitúcie nereagujú, dostatočne neinformujú, alebo dokonca jedna inštitúcia povie niečo, druhá povie niečo...“

Moderátor: „Úplne niečo iné, povedzme.“

M. Sawiris: „...a presne, a tí občania v tom potom oprávnené majú chaos a oprávnené to znižuje vlastne dôveru občanov v inštitúcie, pretože naozaj aj vzhľadom na to informačné prostredie zaplavené rôznymi dezinformáciami, manipuláciami a tak ďalej, je v tom informačnom prostredí ťažké sa orientovať. Čiže naša vízia pre tento odbor bolo postaviť silnejšiu inštitucionálnu komunikáciu na Úrade vlády, to znamená vybudovať lepšiu značku tej danej inštitúcie ako apolitickej inštitúcie. To znamená, aby ľudia chápali, že tá inštitúcia tu je pre nich a zostane tu pre nich bez ohľadu na to, či je tam taká, alebo onaká vláda. My sme vlastne komunikovali prostredníctvom sociálnych sietí spolu s tlačovým odborom. Tlačový odbor pokrýval viacej aktivity premiéra, čiže vlastne tú politickú stránku veci a naša komunikácia bola prísne nadstranícka a apolitická. Venovali sme sa témam ako napríklad demokracia. Venovali sme sa témam, čo to znamená napríklad rozdelenie moci v demokratickej spoločnosti. Venovali sme sa témam Európskej únie, Severoatlantickej aliancie. Venovali sme sa témam našej histórie. Vyťahovali sme veci, na ktoré, o ktorých slovenská verejnosť málo vie, ale mala by ich poznať napríklad poznať...“

Moderátor: „Dajte niečo konkrétne, presne, že... že...“

M. Sawiris: „...poznateľnosť napríklad Jozefa Gabčíka, operácie Antropoid, hej? Že máme dáta, ktoré hovoria, že päťdesiat percent ľudí na Slovensku vôbec netuší, kto to bol Jozef Gabčík, hoci to bol doslova slovenský teda národný hrdina, už keď dneska je to také populárne, propagovať všetko slovenské národné, ktorý naozaj prispel svojimi aktivitami do toho, akým spôsobom sa vyvíjala druhá svetová vojna a do toho vlastne, akým spôsobom sme dostali akoby znovu šancu na znovuoobnovenie Československej republiky. Málo ľudí o tom vie, obzvlášť mladých ľudí málo o tom vie. Takže sme urobili komunikačnú kampaň, za ktorú sme teda nakoniec aj dostali mimoriadne ocenenie za prínos pre demokraciu a boj proti extrémizmu.“

Moderátor: „Kto vás takto ocenil?“

M. Sawiris: „Bolo to ocenenie Prokop v roku 2022 a taktiež sme tam vyhrali druhé miesto za lowcostovú kampaň práve o tejto...“

Moderátor: „To je nejaká slovenská, alebo dokonca medzinárodná?“

M. Sawiris: „To je slovenská. To je slovenská súťaž a v československej súťaži vlastne nejakých komunikačných projektov sme tiež boli nominovaní do shortlistu na cenu Zlatý stredník. Tam sme teda ale nevyhrali. Čiže chcem povedať len to, že niektoré naše aktivity boli ocenené aj takýmto spôsobom a teda snažili sme sa informovať verejnosť aj o napríklad temných zákutiach našej histórie. Predsa len máme históriu dvoch totalitných režimov. Stále sme sa s tým úplne nevyrovnali a považovali sme za dôležité vlastne občanov informovať aj o týchto veciach, lebo vieme, že máme medzery.“

Moderátor: „Áno. Áno. Rozumiem. Možno by som to tak otočil, lebo napríklad aj keď toto spomínate, máme na Slovensku Ústav pamäti národa, máme množstvo ďalších inštitúcií, ktoré sa venujú teda konkrétnym veciam, že možno taká dvojotázka, že prečo je vôbec dôležité, aby vláda alebo aby štát mal takéto odbory krízovej komunikácie, aby zjednocoval stanoviská na nejaké konkrétne témy a tá druhá časť otázky, no veď tá je tá kontroverzná, že je to vôbec možné? Pretože my sme sami videli a to bez ohľadu na to, čo mohli robiť, ja neviem, úradníci na konkrétnych ministerstvách, alebo na Úrade vlády, počas covidu sa verejne, otvorene a veľmi ostro vyhraňovali, hádali, urážali priamo dvaja najdôležitejší členovia vlády, koalíční lídri, ktorí tú situáciu mali manažovať. Jeden z pohľadu predsedu vlády, druhý z pohľadu ministra hospodárstva a predsedu koalície strany.“

M. Sawiris: „Kladiete ťažké otázky, pán Závodský, ale ja si stále myslím, že to význam má. My nikdy nebudeme schopní ovplyvňovať a riadiť to, akým spôsobom sa ku krízovým situáciám postavia naši politici. To je čisto v ich rukách a je to ich vlastná vizitka. Je fakt, že ich práca nám buď môže situáciu uľahčovať alebo aj sťažovať. Hej?“

Moderátor: „Alebo aj komplikovať. Jasné.“

M. Sawiris: „Ja by som chcela vyzdvihnúť komunikáciu úradníckej vlády, kde sme napríklad takéto hašterenie, ktoré vyslovene poškodzuje nejakú dôveru občanov v schopnosť štátu zvládať krízové situácie, absolútne nevideli. Čiže vidíme, že je možné komunikovať aj inak, ale, ako vravím, naša úloha bola vymedzená v tom vlastne budovať značku inštitucionálnej komunikácie Úradu vlády, ale zároveň aj to, čo Vy ste pomenovali, spájať tých činiteľov, či už napriek rezortami, pretože na Slovensku máme silný rezortizmus.“

Moderátor: „To znamená, že akoby každý ten minister a jeho stuff si robí svoje, že... jasné.“

M. Sawiris: „Robí si svoje a málo spolu komunikujú. Nám sa podarilo vlastne od začiatku nastaviť týždenné komunikačné stretnutia, ktoré, ono to môže znieť úplne banálne, že sadli sme si, povedali sme si, ktorý rezort, čo robí, čo plánuje komunikovať, ale vlastne tým, že sa to osvedčilo, zistili tie jednotlivé rezorty, že aha pre mňa je nápomocné, keď viem, že zdravotníctvo ide robiť toto. Tak možno so školstvom máme prienik, tak si pomôžeme, hej? Čiže vlastne postupom času sa začala budovať aj dôvera v tejto komunite úradníkov a tým pádom vznikli aj komunikačné kampane, do ktorých sme sa vedeli prierezovo zapojiť viacerí.“

Moderátor: „Čiže zrazu prijímali od vás tie, povedzme, rady alebo nastavené nejaké štýly, spôsoby komunikácie konkrétnych vecí a predpokladám, že keďže sme v tejto dobe a v tejto situácii, tak sa asi častokrát týkali práve covidu, vojny na Ukrajine, energetickej krízy, inflácie a neviem čoho ešte. Prípadne áno sporných historických dát, ktoré tu máme?“

M. Sawiris: „Čo sa covidu týka, tak tam to takto nebolo, pretože my sme začali vlastne oficiálne pôsobiť v júni minulého roku. Čiže to už bolo po covidu, čím by som chcela aj uviesť na pravú mieru opäť to, čo zaznelo včera vo videu z Úradu vlády. Nie je pravda, že my sme vlastne robili nejakú komunikačnú stratégiu ku covidu, pretože Odbor...“

Moderátor: „Nerobili teda.“

M. Sawiris: „...vtedy neexistoval. Čiže...“

Moderátor: „No, tak to je tiež dôležité povedať.“

M. Sawiris: „... čiže to sú také fakty, na ktorých záleží, no ale čo sa týka tej spolupráce, za nás Úrad vlády vlastne nemal a ani nemá právomoc diktovať iným rezortom, čo majú, akým spôsobom komunikovať. Nikomu sme nediktovali, aby písali modrým perom.“

Moderátor: „(nezrozumiteľné) kompetenčný zákon.“

M. Sawiris: „Hoci v štátnej správe sa mi častokrát stáva, že mi povedia, aby som nejakú žiadanku alebo niečo prepísala, lebo bola napísaná čiernym perom. Takže áno v byrokracii sa to ešte stáva, ale u nás to bolo skôr o tom akoby, že sa facilitovať tú diskusiu medzi jednotlivými rezortami. Veľa sa dá dosiahnuť len výmenou informácií a ochotou kooperovať. To bolo postavené...“

Moderátor: „Čo považuje za ten najväčší highlight, že aj my spotrebiteľia týchto vládnych, verejných, štátnych a neviem akýchkoľvek ďalších informácií sme to mohli postrehnúť aj?“

M. Sawiris: „Jasné, určite.“

Moderátor: „Čo? Čo to bolo? Povedzte.“

M. Sawiris: „Pretože tie komunikačné kampane mali väčší dosah. Hej? Keď si robím niečo sama na svojom políčku môže to byť pekné, ale keď do toho zapojím viacero rezortov, keď do toho zapojím mimovládny sektor, tak strašne démonizovaný dnes, ktorý tu robí neskutočne dobrú prácu, keď do toho zapojím médiá, pretože spolupracovali sme aj s médiami, keď do toho zapojím akademický sektor, keď do toho zapojím súkromný sektor, tak zrazu ten štát vie proste použiť oveľa viac kapacít, ktoré má...“

Moderátor: „Rozumiem.“

M. Sawiris: „... na to, aby vedel lepšie proste komunikovať, prípadne vzdelávať verejnosť voči informačným hrozbám. Robili sme aj vlastne workshopy ohľadom digitálnej gramotnosti v spolupráci so Slovenskou debatnou asociáciou na stredných školách.“

Moderátor: „Čiže to sa týkalo študentov, hej?“

M. Sawiris: „Presne. Robili sme diskusie na Úrade vlády s vysokoškolskými študentmi, kde sme si volali odborníkov na rôzne témy, keď sme mali diskusiu o NATO, tak tam bol napríklad veľvyslanec Báthor, bol tam štátny tajomník z Ministerstva obrany Marián Majer.“

Moderátor: „A týkalo sa to napríklad aj učiteľov, kde sme videli, že mimoriadne dokážu podliehať dezinformáciám a konšpiráciám, ...“

M. Sawiris: „To bol náš plán.“

Moderátor: „...alebo seniorom, ktorí sú rovnako a možno ešte viac ohrození ako mladí ľudia.“

M. Sawiris: „Zraniteľní. Mali sme plány, pán Závodský, mali sme plány vlastne pokračovať v rozšírení týchto workshopov práve na ešte zraniteľnejšie skupiny, alebo zvýšiť ten dopad vlastne našich aktivít prostredníctvom plánovaných workshopov na pedagogických fakultách, kde by sme sa vedeli baviť.“

Moderátor: „Už priamo so študentami budúci učiteľmi.“

M. Sawiris: „Presne, ale bohužiaľ to už nestihneme.“

Moderátor: „Tak to už nestihnute. To je vlastne to, čo je možno výzva pre tých nových. No, veď pokračujme v tom ďalej. Akurát dajme... dajme si slúchadlá, pretože do debaty... do debaty prizvime aj nášho druhého dnešného hosťa tak, ako som na začiatku avizoval. Tak to je tiež už dnes bývalý riaditeľ takejto podobnej inštitúcie, v tomto prípade riaditeľ Centra boja proti hybridným hrozbám na Ministerstve vnútra, Daniel Milo. Pán Milo, príjemný dobrý deň.“

D. Milo, riaditeľ Centra boja proti hybridným hrozbám (MV SR) (ďalej len „D. Milo“): „Dobrý deň prajem.“

Moderátor: „Takisto veľmi pekne ďakujem, že ste tu s nami, ak pani Sawiris dovolí, tak tiež jedna, dve osobné otázky na Vás. Platí to, napokon Vy ste to oznámili sami, že ste teda už odišli z centra. Takže ste bývalým riaditeľom boja... Centra boja proti hybridným hrozbám. Nie celkom?“

D. Milo: „Nie celkom? Trošku by som Vás poopravil.“

Moderátor: „Povedzte.“

D. Milo: „Ja som vo výpovednej lehote. A máte pravdu v tom, že som podal výpoveď, ale až do konca decembra formálne stále som teda na tejto pozícii, aj keď samozrejme si budem čerpať nejakú dovolenku a budem uzatvárať veci, ale teda formálne ešte stále som v pozícii riaditeľa Centra boja proti hybridným hrozbám.“

Moderátor: „Odchádzate... odchádzate sami? Ako by ste to... ako by ste to nejak opísali toto celé... zhodnotili svoj odchod? Dobrovoľne? Pod tlakom?“

D. Milo: „Odchádzam sám. Ja som to tak aj verejne komunikoval z viacerých dôvodov. Jedným z nich je konflikt záujmov, keď to môžem tak nazvať, do ktorého som sa dostal tým, že moja žena Irena Bihariová sa dostala ako poslankyňa za stranu Progresívne Slovensko do Národnej rady.“

Moderátor: „Je to zároveň podpredsedníčka tohto hnutia.“

D. Milo: „Podpredsedníčka a zároveň vedie jeden z výborov, kde napríklad dochádza práve aj k vypočúvaniu kandidátov na, neviem, policajného prezidenta a tak ďalej. Čiže považoval by som to akoby za nie príliš asi šťastné a štandardné, keby som na jednej strane mal viesť aktivity v takejto oblasti, na druhej strane mne najbližšia osoba proste vzhľadom na svoju politickú aktivitu by v rovnakom čase možno kritizovala toho istého ministra.“

Moderátor: „Rozumiem. Čiže pokiaľ by nebola taká situácia, ostávate ďalej na Ministerstve vnútra aj pod vedením pána ministra Šutaja Eštoka.“

D. Milo: „To je jeden z dôvodov. Ďalšími dôvodmi sú to, že si nemyslím, že moje návrhy a predstavy o ďalšom smerovaní v centre, alebo vôbec tejto problematike, sú v súlade s názormi a postojmi minimálne niektorých predstaviteľov vládnej koalície.“

Moderátor: „Lebo? Môžete vysvetliť aj trošku bližšie?“

D. Milo: „Tak sledoval som... sledoval som niektoré vyjadrenia politikov, ktorí sú dnes na rôznych ministerských pozíciách a vzhľadom teda na tie ich postoje k napríklad problematike dezinformácií, alebo k vplyvovému pôsobeniu, alebo k potrebe možno oveľa nejakej razantnejšej odpovede na aktivity Ruskej federácie a k ich agentom na našom území si nemyslím, že by sme našli v tejto oblasti spoločnú reč.“

Moderátor: „Tak, ako som sa pýtal aj pani Sawiris, môžete našim poslucháčom poslucháčkam vysvetliť pointu centra? Čomu sa venuje, venovalo, aké aktivity úlohy malo? Čo všetko pod to centrum vlastne spadá?“

D. Milo: „Áno, veľmi stručne. Naše centrum vzniklo v januári 2022 v rámci toho národného projektu, o ktorom hovorila Miroslava Sawiris, ako jedno... jedno z novovytváraných centier alebo jednotiek, ktoré majú práve na starosti oblasť hybridných hrozieb. V rámci našich aktivít sme sa venovali primárne doméne vnútornej bezpečnosti, kde samozrejme spadá mnoho vecí od transparentnosti volieb, cez nejaké pôsobenie extrémistických polovojských skupín, informačné operácie a tak ďalej, a tak ďalej, pričom našimi hlavnými akoby výstupmi boli analýzy, analytické aktivity, výstupy rôzneho druhu, ale v nejakej miere sme robili aj budovanie kapacít, zvyšovanie povedomia, e-learningy, verejná kampaň v septembri alebo napríklad prvá národná simulácia hybridných hrozieb, kde sa zapojilo vyše sedemdesiat účastníkov naprieč rôznymi inštitúciami.“

Moderátor: „Dve otázky. Tá jedná opäť podobná, ako v predchádzajúcom prípade. Ako myslíte, že ten úrad bude pokračovať ďalej? Vaši kolegovia, s ktorými ste tam pracovali, aká je tam atmosféra, situácia? Tiež podobne ako na Úrade vlády? Budú odchádzať? Budú im končiť kontrakty alebo naopak?“

D. Milo: „Nemyslím si to, lebo trochu sme možno v inej situácii. Teraz možno to bude vyznievať trochu zvláštne v kontexte toho celého rozhovoru, ale ja musím...“

Moderátor: „No veď povedzte.“

D. Milo: „...možno aj oceniť to, že sa do programového vyhlásenia vlády dostali zmienky o hybridných hrozbách, hybridnom pôsobení, kde sa vláda konkrétne zaviazala posilňovať odolnosť štátu aj občanov voči hybridnému pôsobeniu a toto by som chcel naozaj zdôrazniť ako... (nezrozumiteľné)“

Moderátor: „Aj sa k tomu hneď dostaneme ešte, ale v kontexte tej mojej otázky teda.“

D. Milo: „Áno. Myslím si, že ďalší kolegovia neplánujú odchádzať aspoň podľa toho, čo viem. Chcú pokračovať v tých aktivitách, ktoré sú naozaj akoby... nemali by podliehať, poviem to tak, že politickým zmenám, tak ako oblasť kybernetickej bezpečnosti musí riešiť každá vláda, ako musí riešiť, neviem, ochranu životného prostredia, toto je takisto téma, ktorá tu proste je. Riešia ju všetky európske krajiny nevynímajúc Slovensko. Ja to naozaj považujem za tému národnej bezpečnosti, nie za nejakú politickú tému, tak ako sa to snažia niektorí... niektoré verejne činné osoby alebo niektorí politici prezentovať. Je to výsostne odborná nepolitická téma, ktorú proste musí riešiť každý jeden štát, ak chce ochrániť svoju suverenitu, rozhodovanie, tvorbu verejnej diskusie a tak ďalej, a tak ďalej.“

Moderátor: „Áno, veď tú otázku obranyschopnosti Slovenska, tú som položil už na úvod. Môžeme sa k nej ešte... môžem sa k nej ešte potom vrátiť. Možno zas taká čiastková vec. Verejnosť... verejnosť a teda časť verejnosti mala veľmi rada, alebo mala pozitívny... pozitívny vzťah k tomu policajnému Facebooku. Druhá časť verejnosti zas naopak, aby som bol celkom presný, ktorý spravoval pán Púchovský, ktorý sa tiež teda stal aj osobne terčom útokov niektorých politikov. Z polície podľa medializovaných informácií odišiel, ale okrem iného povedal, že počas tej práce dostával aj tipy od občanov na hybridné hrozby a posúval ich ďalej napríklad NAKY alebo Slovenskej informačnej službe. Čiže len taká drobnosť. Či aj toto patrilo pod vaše centrum a tá druhá, že či teda, ak to polícia nebude mať, alebo to bude riešiť inak, či to nebude chýbať práve... práve policajným zložkám štátu pri vnútornej bezpečnosti?“

D. Milo: „No, odpoveď možno na tú prvú časť otázky. Určite existencia špecializovaného profilu, Hoaxy a podvody polícia SR bola veľmi významná a tie čísla, ktoré tento profil dosiahol, čo sa týka sledovanosti, počtu interakcií, boli veľmi významné, ale zároveň, presne ako ste povedali, slúžil aj ako veľmi dôležitý komunikačný kanál nielen smerom k verejnosti, ale aj verejnosť dávala informácie policajnému zboru, ktorý ich následne odstupoval vecne príslušným útvarom, či už to bolo v rámci NAKY alebo potom v niektorých obmedzených prípadoch napríklad Slovenskej informačnej služby, ak sa tam vyskytovali nejaké iné informácie. My samozrejme sme tiež z otvorených zdrojov spracúvali niektoré informácie a veľká časť tých našich aktivít nebola verejná, pretože takisto, ako hovorila kolegyňa Sawiris, máme tu takisto všetci bezpečnostné previerky a pracovali sme aj s dokumentami, ktoré podliehali určitému stupňu utajenia, keďže sa jedná naozaj o senzitívne citlivé informácie, tak ako akákoľvek vec týkajúca sa vnútornej bezpečnosti alebo obranyschopnosti Slovenska.“

Moderátor: „No dobre. Tak aj k tomu sa ešte môžeme... môžeme vrátiť. Dovoľte teraz ale otázku na vás oboch, lebo už to tu viackrát padlo. Pani Sawiris spomínala tie stanoviská vedúcich predstaviteľov Úradu vlády, či už pána Gedru ako... ako vedúceho Úradu vlády alebo jeho kolegu. No tak ono v podstate na začiatku tohto všetkého boli práve... práve... práve takéto výstupy. Vy ste spomínala, pani Sawiris, tie včerajšie odkazy, že vlastne ste tam mali na tom Úrade vlády nejaké... nejaké príručky dokonca, ako vlastne prinútiť všetky tieto, teraz parafrázujem, necitujem, všetky tie štátne úrady, inštitúcie, aby všetci hovorili len..., dokonca sa to tam aj spomína, aby písali len modrým perom, veď ste to aj vy tak trochu ironicky spomenula, ale takisto hovoria, že akoby tá vaša úloha bola vlastne len to, že... že aby ste presvedčili všetkých, že len vy máte ten jeden jediný správny názor. Tak čo sa dá na toto povedať?“

M. Sawiris: „To je... akože ja neviem úprimne kde začať, lebo to naozaj z môjho pohľadu a z tých aktivít, aj ktoré som vám tu teraz predostrela, ktoré my sme vykonávali vlastne, má pramálo spoločného s tým, čo my sme akoby na Úrade vlády robili a čo bolo našim cieľom. Jeden z kľúčových dokumentov, ktorý sa nám podarilo presadiť, ktorý práve vyplýva z Akčného plánu koordinácie boja proti hybridným hrozbám, my sme tam mali úlohu teda vypracovať Koncepciu strategickú komunikáciu Slovenskej republiky, ktorú sme vypracovali a vypracovali sme ju takto. Toto je príručka pre komunikátorov, ktorá absolútne nie je záväzná, ale čo sa tej koncepcie týka, tak vlastne my sme ju napísali v spolupráci s takmer všetkými rezortami na Slovensku, aj v spolupráci s mimovládny sektorom, akademickým

sektorom. Mali sme k tomu zasadnutie medzirezortných pracovných skupín a táto teda koncepcia bola prijatá úradníckou vládou v júni tohto roku. Hej? A tam si môžete veľmi pekne prečítať, čo sú princípy strategickej komunikácie, že to nie je politická komunikácia. Práve naopak, že je to komunikácia, ktorá musí byť nadstranícka, že sa bavíme o posilňovaní inštitúcií a dôvery občanov v štát tým, že štát bude s občanmi aktívnejšie komunikovať. Ale Úrad vlády v tomto zmysle mal pôsobiť ako koordinátor, čiže umožňovať diskusiu medzi jednotlivými rezortami. To, ako som uviedla, výmenu informácií, návrhy spoluprác a tak ďalej, ale absolútne akoby, že neprislúchalo Úradu vlády a nášmu odboru, aby sme niekomu niečo diktovali. Nemali sme na to žiadnu právomoc.“

Moderátor: „No vidíte, podľa..., vidíte, pani Sawiris, podľa Juraja Gedru, šéfa Úradu vlády ste bojovníci proti hoaxom, politickí aktivisti, ba dokonca hovorí o vás ako o politických bunkách naprieč štátnou správou na Úrade vlády, ministerstve vnútra, zahraničných vecí, obrane, ktoré majú podľa neho zariadiť znovu opakujem, že na všetko bude jeden povinný názor. No tak, ako vnímate toto, že?“

M. Sawiris: „Ja to vnímam veľmi nešťastne.“

Moderátor: „Ste politickí aktivisti? Ste v nejakých bunkách prepojení alebo...?“

M. Sawiris: „Ja konkrétne nie som ani členkou žiadnej politickej strany. Moji kolegovia taktiež neboli. Čiže voči tomuto sa veľmi silne ohradzujem a naša práca v oblasti komunikácie bola za všetkých okolností podľa mňa, že vysoko profesionálna. Čo sa týka týchto dokumentov aj tej príručky...“

Moderátor: „Ktorú máme teda tu v štúdiu, tak ja myslím, že je verejná teda asi... asi ju nájdeme.“

M. Sawiris: „Je verejná. Je verejná. Koncepcia strategickej komunikácie bola v júni tohto roku zverejnená na stránke Úradu vlády, čiže od júna je dostupná na stránkach Úradu vlády. Transparentne sme informovali o tomto dokumente. To isté, čo sa týka tejto... týmto sprievodcom úspešnou komunikáciou pre štátnu správu, ktorý sme vypracovali ako súčasť prvej štátnej konferencie o strategickej komunikácii, ktorej sa zúčastnili takmer všetky rezorty dobrovoľne, tak občania si ju môžu pozrieť. Je prístupná na stránkach Úradu vlády od septembra tohto roka.“

Moderátor: „Čím si to teda vysvetľujete?“

M. Sawiris: „No, na to musíte pýtať nového vedenia.“

Moderátor: „Ich. Dobre.“

M. Sawiris: „Ja... ale chcela by som k tomu iba povedať to, že nie je to prvýkrát, čo sme sa vlastne stali nejakým terčom útokov zo strany niektorých vlád... teraz už vládnych predstaviteľov...“

Moderátor: „Hneď sa k tomu dostanem, ak mi dáte sekundu, lebo chcel som, aby na tú istú otázku mohol ešte zareagovať aj... aj Daniel Milo. No tak to len zopakujem. Čo hovoríte na to, že vás vidí nový šéf Úradu vlády a tým pádom aj jeho kolegovia ako politických aktivistov spojených v nejakých politických bunkách, pán Milo?“

D. Milo: „Ja to považujem za veľmi nešťastné a tie snahy o politizáciu naozaj vytrhávajú rôzne veci z kontextu a prekrúcajú realitu. Na dokreslenie toho, že ako táto téma hybridných hrozieb, dezinformácií je apolitická, nadstranícka, chcem pripomenúť všetkým poslucháčom, že prvá Koncepcia pre boj Slovenskej republiky proti hybridným hrozbám pochádza z roku 2018 a schválila ju vláda Petra Pellegriniho, v ktorej bola aj Slovenská národná strana, jednohlasne. Čiže táto problematika, tieto témy, o ktorých tu dnes hovoríme s kolegyňou Sawiris, sú naozaj apolitické a nadstranícke. Tak, ako som povedal, je to téma, ktorá by mala byť na zreteli akejkoľvek vládnej koalície, lebo je to naozaj vec národnej bezpečnosti, národnej suverenity, ku ktorej sa teda aj súčasná vláda veľmi hrdo hlási.“

Moderátor: „No, veď spomenuli ste to už aj sami. Ja to teda môžem zacitovať, vláda Roberta Fica sa vo svojom programovom vyhlásení vlády zaväzuje v tej stati vnútorný poriadok a bezpečnosť citujem: záujmom vlády je chrániť bezpečnosť svojich občanov, zabrániť zasahovaniu do našej suverenity cez ekonomické, vojenské, diplomatické a informačné nástroje hybridného pôsobenia. Vláda sa zameria na posilňovanie odolnosti štátu a jej občanov proti hybridnému pôsobeniu zo strany zahraničných aktérov, vytvorí legislatívne, nelegislatívne opatrenia a tak ďalej, a tak ďalej, ktoré teda majú lepšie chrániť našu suverenitu. A teraz, pani Sawiris, aj tam, kde som vás prerušil, možno to súvisí s tým, pretože pán Juraj Gedra spomenul, že medzi tými ľuďmi aj z vášho odboru, takisto aj z centra Daniela Mila sú aj tí, ktorí pred časom v Bruseli označili Roberta Fica a Petra Pellegriniho za hybridnú hrozbu, hovorí pán Gedra, že povedali, že Slovensko môže opustiť NATO a podľa neho mali dokonca žiadať Európsku komisiu a NATO o intervenciu na Slovensku. Krátky citát Roberta Fica z toho obdobia, ak dovoľíte: niekto poslal v apríli zo Slovenska skupinu dvadsaťjeden ľudí z toho asi pätnásť či šesťnásť boli predstavitelia štátnych

orgánov, komunikovali s vysokými predstaviteľmi únie, boli v centrále NATO a žiadali o intervenciu proti slovenskej opozícii, pretože vraj preto, že začína mať prevahu, je nebezpečná pre Slovensko. No tak môžeme sa... môžeme sa, dáma a pán, k tomu vrátiť, že o čo tam išlo? Bol tam nejaký aktivizmus? Žiadosť o nejaký zásah štruktúr Európskej únie a NATO voči slovenskej politickej opozícii? Pani Sawiris.“

M. Sawiris: „No tak, aby som toto uviedla na pravú mieru. Toto bola pracovná cesta, ktorú organizovalo Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku, čiže to k tomu niekto. Hej? Takže vôbec to nie je nejaká utajovaná skutočnosť, že kto to organizoval. Bola to klasická pracovná cesta, ktorej som sa zúčastnila aj ja za teda Odbor pre strategickú komunikáciu.“

Moderátor: „Jasné.“

M. Sawiris: „Z mojich kolegov tam inak nebol nikto. Čiže nerozumiem celkom opäť znovu tejto výhrade, nakoľko ja ani neplánujem naďalej pôsobiť na Úrade vlády, že v podstate akože celé je to interpretované tak, ako keby sa tejto pracovnej cesty zúčastnil celý odbor. Nie, bola som tam ja a čo sa týka týchto výrokov, tak ja osobne som sa tej cesty zúčastnila a absolútne som nepostrehla, že by tam niekto agitoval za zásah voči opozícii. Akože voči tomuto...“

Moderátor: „Nič také sa tam neudialo.“

M. Sawiris: „Voči tomuto sa akože výsostne ohradujem. Samozrejme, keď sme sa bavili o odborných témach a prezentovali tam situáciu v oblasti dezinformácií na Slovensku, tak áno, je nutné aj povedať, že existujú na Slovensku politici, ktorí šíria dezinformácie. To je proste nespochybniteľný fakt. Videli sme to počas covidu, videli sme to v x ďalších prípadoch. Čiže akože nedá sa rozprávať o dezinformáciách a informačnom prostredí bez toho, aby sme sa bavili aj o tom, ako sa, áno, aj politická scéna vie stať nástrojom šírenia dezinformácií.“

Moderátor: „A toto ich teda nahnevalo, že ste tam na to upozornili, že sú to aj predstavitelia strany Smer, či ja neviem, jej predseda, alebo dnes minister zahraničných vecí, že majú takéto vyhlásenia alebo?“

M. Sawiris: „Viete čo, ja si skôr myslím, že to bolo jednoducho celé vytvorené ako veľmi zaujímavá konšpiračná teória ohľadom toho, že niekto sa tu snaží zmanipulovať voľby. Ak si pamätáte tento naratív o manipulácii volieb, ktorý teraz už je mŕtvy úplne, bol veľmi aktívne živený a že jednoducho táto cesta sa veľmi akoby, že hodila niekomu do... do proste politickej kampane.“

Moderátor: „Čiže politika. Hej? To vidíte za tým.“

M. Sawiris: „Vidím to takto a chcela by som teda len podčiarknuť to, že tiež vnímam politizáciu tejto problematiky ako veľmi nešťastnú, pretože v skutočnosti to naozaj len poškodzuje našu vlastnú bezpečnosť a tým pádom našu vlastnú suverenitu.“

Moderátor: „Mrzí ma to, dáma a pán, ale musíme končiť. Tak len jedna otázka, lebo tá veľmi úzko súvisí s tým, aj čo som povedal, že teda vláda má vo svojom programovom vyhlásení aj to, čo spomínate vy a to je ten fakt, že ministerka kultúry, pani Martina Šimkovičová, sa rozhodla, že tristo-tisíc eur, ktoré boli určené na boj proti dezinformáciám, nedá na toto, napriek tomu, že sú to asi účelovo viazané prostriedky z eurofondov, na ktoré vypísala výzvu ešte predchádzajúca ministerka kultúry, dočasne poverená pani... pani Hroncová a že teda sa za tie peniaze skôr opraví strecha Slovenskej filharmónie. No, tak veľmi krátky komentár vás oboch k tomuto, aj k tomu, že teda ako potom sa dozvieme tie..., alebo nechce vláda riešiť dezinformácie, alebo aj cez túto konkrétnu pani ministerku? Pani Sawiris, kratučko, pán Milo.“

M. Sawiris: „No, ja som fanúšička Slovenskej filharmónie, takže sa veľmi teším, že budú mať opravenú strechu, ale zároveň si myslím, že nám tečie aj do tej strechy našej informačnej bezpečnosti. Čiže aj tí ľudia, ktorí v tejto oblasti niečo robia a naozaj veľakrát na úkor svojho voľného času a aj svojho vlastného bezpečia, pretože títo ľudia sú veľmi často predmetom útokov práve zo strany rôznych aktérov, ktorým to nevyhovuje, by si zaslúžili podporu. Čiže ja osobne samozrejme tento krok nevnímam pozitívne.“

Moderátor: „Pán Milo, Váš... Váš postreh na záver k tomuto.“

D. Milo: „Veľmi krátko. Tiež oceňujem ochranu infraštruktúry Slovenskej filharmónie prípadne iných kultúrnych ustanovizní, ale myslím si, že momentálne v takej situácii, že akékoľvek aktivity či zo strany štátu, alebo občianskej spoločnosti v tejto oblasti, v tejto téme sú veľmi, veľmi aktuálne a keďže som bol aj členom hodnotiacej komisie, videl som mnohé z tých projektov...“

Moderátor: „Práve, mám taký pocit, že obaja.“

D. Milo: „... tak si myslím, že proste bolo by naozaj vhodné viaceré z nich podporiť, keďže boli to kvalitné projekty.“

Moderátor: „Môže to znamenať to, čo sme sa na začiatku pýtali, že... že si takto sami oslabujeme našu obranyschopnosť v tejto vojne?“

D. Milo: „Určite sami... sami seba stieľame do nohy či už s tými preslávenými zmenami na Úrade vlády, o ktorých hovorila kolegyňa Sawiris, alebo napríklad aj nepodporením toho veľmi malého obmedzeného počtu občianskych aktivít, ktoré v tejto oblasti sa snažia nahrádzať častokrát aj úlohu štátu.“

Moderátor: „Súhlasili by ste s týmto tvrdením, pani Sawiris?“

M. Sawiris: „Samozrejme.“

Moderátor: „No, ja verím, že budeme môcť pokračovať, že budete aj vy ochotní ďalej sa do tých tém zapájať. Navyše obaja ste experti aj na krízovú komunikáciu, aj na medzinárodnú bezpečnosť, tak budem rád, keď spolu budeme v týchto témach ďalej pokračovať. Dnes veľmi pekne ďakujem, na telefóne bol Daniel Milo, bývalý riaditeľ Centra boja proti hybridným hrozbám na Ministerstve vnútra, no a tu v štúdiu sme sa rozprávali s Miroslavou Sawiris, takisto dnes už bývalou riaditeľkou úradu, pardon Odboru pre strategickú komunikáciu na Úrade vlády. Pani Sawiris, veľmi pekne takisto ďakujem, pán Milo, takisto. Podľa možnosti ešte príjemný deň aj víkend a samozrejme všetko najlepšie želáme.“

M. Sawiris: „Ďakujem veľmi pekne, príjemný deň poslucháčom.“

Moderátor: „Dovidenia, dopočutia.“

D. Milo: „Pekný deň, dopočutia.“

Moderátor: „Dopočutia.“

12:48:24 – koniec programu